

Minister voor rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beleidsreactie eindrapport WODC
rechtsbijstandsverlening in kinderopvangtoeslagzaken

Datum
16 augustus 2023

Ons kenmerk
4848086

1. Aanleiding

In 2021 is het WODC gevraagd onderzoek te doen naar de toepassing en reikwijdte van de zelfredzaamheidstoets in de context van de kinderopvangtoeslagaffaire. Met dit onderzoek is tevens uitvoering gegeven aan een tweetal moties van de Kamerleden Van Nispen (SP) en Van der Graaf (CU).¹ In deze moties werd gevraagd om onderzoek te doen naar de rol en werkwijze van het ministerie van Justitie en Veiligheid en de Raad voor Rechtsbijstand (hierna: de Raad) in de toeslagenaffaire ten aanzien van het beoordelen, toekennen, intrekken en afwijzen van aanvragen van gesubsidieerde rechtsbijstand in bezwaarzaken bij de Belastingdienst en om een grondig en onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de toepassing en reikwijdte van de zelfredzaamheidstoets. Op 4 juli jongstleden heeft u de Kamer het WODC-rapport "Rechtsbijstandsverlening in kinderopvangtoeslagzaken" aangeboden² onder de toezegging dat u de Kamer voorafgaand aan het op 14 september aanstaande geplande commissiedebat rechtsbijstand een inhoudelijke reactie zal sturen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de bijgevoegde beleidsreactie te accorderen en aan de Kamer toe te zenden.

3. Kernpunten

De beleidsreactie geeft een actuele weergave van de reeds ingezette initiatieven om de zelfredzaamheid van de burger met meer maatwerk te kunnen toetsen. Deze initiatieven anticiperen op de aanbevelingen uit het WODC-rapport, zoals de versterking van de eerste lijn, inzet van SWN en een ruimhartiger toevoegbeleid via de RATZ. Nieuw is wel de aanbeveling om de zelfredzaamheidstoets om te zetten van 'nee, tenzij..' naar 'ja, behalve...'. Dit houdt u nog in beraad, omdat het nodig is daarvoor de overwegingen van de evaluatiecommissie RATZ af te wachten die in het najaar worden verwacht.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Het onderwerp zelfredzaamheid (dan wel doenvermogen) staat sinds de problemen rondom de kinderopvangtoeslag in de volle aandacht van de samenleving en de Kamer. De beleidsreactie en het eindrapport van het WODC

¹ Kamerstukken II 2020/21, 31753, nr. 230 en nr. 233.

² Kamerstukken II 2022/23, 31753, nr. 270

zijn een uitvloeisel van twee moties zoals vermeld onder de aanleiding in deze beslisnota.

4.2 Financiële overwegingen

Behalve voor de uitvoering van de regeling adviestoevoeging zelfredzaamheid (RATZ), waarvoor reeds financiële dekking bestaat, zijn er op dit moment nog geen financiële consequenties verbonden aan de beleidsreactie.

4.3 Betrokken partijen

De beleidsreactie is afgestemd met de Raad voor Rechtsbijstand, het Juridisch Loket, DIVOSA, Sociaal Werk Nederland, DFEZ en IRF, de Belastingdienst en MinFIN.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

Niet van toepassing.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
16 augustus 2023

Ons kenmerk
4848086